

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

Tanévzárás a Kollégiumban.

Tanévzáró imádság.

A mi segedelmünk legyen az Úrtól. Amen.

Mennybéli felséges Isten, Atyánk az Úr Jézus Krisztusban! E földi lét változásaiban és mindenféle próbáiban Nálad keresünk menedéket és vigasztalást, mert egyedül Te vagy a mi oltalmunk, erősségünk és bizodalomunk. Hűséges gondviselő és atyai szereteted áldásait tapasztaljuk életünknek minden rendiben és hatalmas erőd csodáiról, bölcsességed megmérhetetlen mélységéről beszél a mindenség szüntelen. Bármerre tekintünk e világban, mindenütt a Te tökéletességed, igazságod és irgalmasságod jeleit szemléljük, -- s míg mi előlünk sötét éjszakának ködei takarják el a látható és láthatatlan világ számtalan jelenségeit: Te nyilván tudod, jól látod és ismered még a legrejtettebb titkokat, gondolatokat és az emberi szívek mozdulásait is.

Tiéd a mindenség, a hatalom és a dicsőség, mennyben, földön mindörökké. Tiéd a nagyság, az erő és a méltóság. Tőled száll alá minden jó adomány és tökéletes ajándék s bőséges tárházadból megeléged a föld népeit. Ha feltekintünk Rád, Atyánkra és fohászaink Hozzád szállanak; ha szűkölködünk nagy mértékben segedelem nélkül s Téged hívunk segítségül: Te megadod eledelelünket, ruházatunkat, kielégíted szükségünket atyai jóságodból, alkalmas időben.

Főképpen pedig abban dicsőítetted meg örökre atyai szeretetedet az emberiség iránt, hogy az időnek teljességében elküldötted e földre szent Fiadat, a mi Urunk Jézus Krisztust engesztelő áldozatul a bűnösök váltására. Szent Lelked teljességéből adtál nekünk kegyelmet, midőn e világ Idvezítőjéül testben megjelent a mi Urunk Jézus Krisztus.

Mindezeket a jótéteményeidet és ajándékaidat közölted velünk, Atyánk, ebben az elmúló iskolai esztendőben is, sőt még meg is sokasítottad kegyelmedet rajtunk azzal, hogy megsegítettél igyekezetünkben, erőt, egészséget, kitartást adtál a munkához és sikerrel koronáztad a hűségesen és jól sáfarkodó munkások fáradozását.

Dicsőség és hálaadás legyen szent Nevednek ennyi kegyelmedért és áldásaidért! Légy áldott atyai gondviselésedért, ideig és örökké tartó javaidért, amelyekkel minket mindidáig megajándékoztál. Magasztalunk vessződ és botod fenyítésiért is, amelyekkel olykor-olykor a bűn sötét

fergatagából megmentettél és a veszedelmek idején megoltalmaztál.

Töredelmes szívvel valljuk meg szent színed előtt, hogy méltatlanok vagyunk ily sok jótéteményedre, amennyiben még a legkegyesebb emberek is, míg e földi életben vannak, a Te szent akaratod iránt való engedelmességnek csak csekély részét teljesítik: de tudjuk, hogy Te jó vagy és kegyelmes és nagy irgalmasságú mindazokhoz, akik bűnbánó és hívó lélekkel Hozzád kiáltanak.

Vajha mi is azok közül valók volnánk, akik buzgólkodnak és nem mulasztják el, hogy megőrizzék a Te parancsolatodat. Vajha ez iskolai esztendő végső napján ne kellene hátkódnia egyikünknek sem a helyrehozhatatlan hibák, hivalkodás és idővesztegetés miatt, sőt belső örömmel éreznők mindnyájan, hogy hivatásunkhoz méltóan előbbrehatadtunk a tökéletesedés útján mind az ismeretben, mind a szeretetben. Bárcsak a mi tanuló ifjaink hittel, reménységgel, szeretettel teljesedtek volna be, és feddhetetlen életökkel, munkásságukkal, buzgó törekvésükkel igazolták volna, hogy méltók a Te atyai jóságodra, méltók szüleik áldozatos gondozására, előljáróik elismerésére és az egyház, a haza jövődéli építő munkásaiul való elhívásra. Mindez a reménykedés és óhajlás csakis a Te kegyelmed által valósulhat meg, édes jó Atyánk: miért is gyermeki bizodalommal esedezzük Hozzád, hogy láttasd meg rajtunk mindnyájunkon szellemi és erkölcsi adományaidat és sokasítsd meg életünkön áldásaidat.

Oltalmadat, áldásodat esedezzük rombadöntött szegény hazánkra. Add vissza — kérünk — ősi épségét, szabadságát, hogy arany kalásztól rengő rónáinkon s szent bércjeink ormain felzengjen a diadalmas hálaének a Te hatalmas, megtartó kegyelmedért és gondviselő jóságodért.

Őrizd meg, mennyei Atyánk, az anyaszentegyház lelki egységét, szent igédnek tisztaságát, szent Nevednek igaz ismeretét minden tévelygéstől, babonától, külső-belső ellenségtől, hogy e föld népei Hozzád térvén, egyedül Előtted hajtsanak térdet és egyedül Téged imádjának, tiszteljenek teljes szívökből-lelkökből.

Aldd meg ezer sehből vérző, árva nemzetünket, hogy annyi baj s viszály után nyerje vissza ősi erejét, munkakedvét, alkotási vágyát nemzetünk minden hű tagja, nemzedékről nemzedékre.

Aldd meg nemzetünk Kormányzóját boldog étellel, bölcsességgel és békességgel. Aldd meg nemzetünk, egyházunk, társadalomunk őrállóit

hosszúsággal, nemes igyekezettel és munkájokat bőséges eredményekkel.

Cselekedjed, hogy egyetértésben, szeretettel és önzetlenül munkáljuk városunk, intézményeink, iskoláink fejlődését, gyarapodását és a kegyelmedből elérendő haladás megleléssel töltse be hajlékainkat, szívünket, lelkünket egyaránt.

Istenünk, Atyánk! Ez iskolai év már-már alnyra száll és mi is pihenőre indulunk, hogy új erőt gyűjtve, reménnyel eltelve fussuk ismét tovább pályánkat a Te segédelmekkel. Óh, légy és maradj velünk ezutánca is, amiképpen idáig voltál velünk; légy és maradj a mi mindenható, irgalmas Istenünk és gondviselő mennyei édes Atyánk, a mi Urunk Jézus Krisztus váltságáhaláláért érdeméért. Amen.

Kollégiumi igazgató beszámoló beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnökség!

Mélyen tisztelt Hallgatóság!

Mély tisztelettel köszöntöm a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Elnökséget és hálásan köszönöm, hogy ünnepélyünk díszét és jelentőségét megjelenésükkel emelni méltóztattak. Köszöntöm Kollégiumunk patronusainak, a debreceni református egyháznak és Debrecen sz. kir. városának megjelent érdemes képviselőit, valamint a Kollégiumunk iránt érdeklődő mélyen tisztelt közönséget is.

Mélyen tisztelt Hallgatóság!

A most záródó iskolai évben, amelyet szept. 11-én a Nagytemplomban tartott istentisztelettel nyitottunk meg, Kollégiumunk élete a még mindig súlyos gazdasági viszonyok mellett is, Isten segítségével nyugodtabb folyású volt, mint az előző években. Hozzájárult ehhez egyfelől az, hogy pénzünk értékének állandóságával a gazdasági életben uralkodó bizonytalanság is enyhült, amennyiben a búza ára folytonosan emelkedett, ezzel együtt emelkedett a Kollégiumnak a földhaszonbérékből befolyó jövedelme is; hozzájárult másfelől az, hogy a földhaszonbérék, nem mint előbb, a gazdasági év végén egy összegben, hanem negyedévi részletekben folyván be, a Kollégium bevételei egyenletesebben oszoltak meg az év folyamán, mint az előző években. A viszonyok consolidációját emelte az a körülmény is, hogy Debrecen szabad kir. város a Kollégium fenntartásához még a háború előtt mintegy 60,000 K-ban megállapított hozzájárulását az 1924. évben 10%, az 1925. évben 50% erejéig aranykorona értékben szolgáltatta.

A Kollégium szellemi életében sem merültek fel olyan körülmények, amelyek az intézet tanító és nevelő munkáját nagyobb mértékben zavarták volna. Az a nagy veszteség is, amely Mácsai Sándor halálával érte Kollégiumunkat, mindjárt a tanév elején, szeptember hó 14-én következett be, amikor alkalmas helyettesítők beállításával még kielégítő módon biztosítani lehetett az ének- és zenetanítás zavartalan menetét. Azt az őrült azonban, amelyet a kiváló paedagogus és művész maga után hagyott, még igen sokáig érezni fogja Kollégiumunk.

Egyébiránt Kollégiumunknak ezen tanévi éle-

tében felmerült nevezetesebb gazdasági és tanügyi mozzanatokról a következőkben számolhatok be:

A *tiszadai ingallanoknak* a földbirtokreformmal kapcsolatos megváltási ügye a Földbirtokrendező Orsz. Biróságnál és ugyanezen birtokoknak a vagyonválság alól való mentesítése a pénzügyminiszteriumnál még most sincs elintézve. Megnyugtató azonban, hogy a törvényben olyan rendelkezések foglaltatnak, amelyeknek alapján mind a két ügynek kedvező elintézését remélhetjük.

Tudvalevő, hogy ezen földbirtokok a múlt év okt. 1-ével kezdődő 12 évre elég előnyös feltételek mellett adattak bérbe úgy, hogy a bér összege bűzában állapított meg. Az államkormányzatnak a napokban megjelent rendelete azonban megengedi, hogy bizonyos esetekben a bérlő a búzában kikötött bért, mmázsánként legfeljebb 25 aranykoronával válthassa meg, az aranykorona szorzószámául pedig az aranyvámra megállapított 14,500-at rendeli el. Tekintve, hogy a búza értéke ma 35 aranykoronán felül van, ebből a rendeletből előre láthatólag tetemes hátrányok fognak Kollégiumunk háztartására háramlani. (L. Bp. Közl. 1925. 111. sz.)

A Kollégium *főépületének* kijavítását, amelyet 1923 nyarán kezdtünk meg, 1924 őszén befejeztük. Az egész épület rendbehozatala mintegy 20,000 aranykoronába került.

Az internátusnak és gimnáziumnak az 1924. év tavaszán nagy költséggel (145, illetve 17 millió kor.) rendbehozott *központi gőzfűtését* az elmúlt télen alkalmunk volt kipróbálni. Mindkét fűtőkészülék kifogástalanul működött.

Az elmúlt fűtési időszakra a *tüzelő anyagot* széles körű pályázat útján augusztus hó végén és szeptember hó elején kötöttük le. Előbb nem gondoskodhattunk a beszerzésről, mert pénz nem állott rendelkezésünkre. A késedelemmel így sem vesztettünk, mert míg a ledezettül szolgáló terményeink ára emelkedett, addig a fa és szén árában némi olcsóbbodás állott be. A hasáb tűzifa métermázsája 37,016 K-ba (öle 666,300 K), a kocsz (kattowiczi dió-kocsz) mmázsája 119,815 K-ba került.

A gimnáziumi és tanítóképzőintézeti *internátust*, valamint az egyetemi internátus szobáit a múlt nyári szünet alatt kimeszelttük és az előbbi két internátus felszerelését újonnan készített ruhaszekrényekkel kiegészítettük.

Kiegészítettük a *konviktus* felszerelését is asztalokban, székekben, edényekben, evő- és ivóeszközökben 500 személyre, mintegy 30,000,000 K értékben.

A konviktus számára nagyban eszközölt bevásárlással biztosítottuk az *élelmiszer* szükségletet oly áron, amely az egyes cikkeknel 8—57% -kal olcsóbb volt a kiskereskedelmi napi árnál és emellett a fűszerek kivételével forgalmi adót sem fizettünk.

Igyekezünk mérsékelni az *adminisztráció költségeit* is. Az egyházkerületi rendkívüli intéző bizottság kezdeményezésére a gazdasági tanács a tisztviselők létszámát kettővel, a szolgálak létszámát is kettővel csökkentette. Bár ez ellen az intézkedés ellen érdekelt oldalról szenvedélyes és nagy

port felkavart akció indított, a csökkentett létszámmal való berendezkedést ez nem akadályozhatta meg; a gazdasági tanács pedig félévi tapasztalat alapján megállapította, hogy a létszámcsökkentés az ügymenetben semmiféle hátramaradást nem okozott.

A gazdasági adminisztráció rendjét is megjavítottuk, illetőleg helyreállítottuk azzal, hogy a költségvetési és számadási évet, amely az utolsó 18 év alatt egybeesett a polgári évvel, 1924 július 1-ével áthelyeztük az iskolai évre, amely természetes gazdasági ügyvitel gyorsabbá és pontosabbá tételét célozta az egyházkerület azon intézkedése (1924. évi 294. sz. végzés), amellyel a Kollégiumi gazdasági tanács szavazó tagjainak számát 1915 január 1-től kezdve 20-ról 10-re leszállította.

Az angol alapítványnak a háború kezdetétől a békekötésig esedékessé vált 14 félévi kamatát (1914 okt. 1-től 1921 április 1-ig) 533 font sterling, 17 shilling és 4 pennyt még nem kaptuk meg. Ez az összeg ugyanis a trianoni békeszerződés 231. cikke alapján bevonatott a brit és a magyar kormány között folyamatban levő kölcsönös elszámolás keretébe és a magyar kormány ezt az összeget nem készpénzben, hanem az 1923. XXVIII. t.-c. értelmében 1926 január 1-től kezdve 3½%-kal kamatozó állami kötelezvényekben fogja a Kollégiumnak megtéríteni. A kötelezvények azonban eddig még nem bocsáttattak ki és bizonytalan, hogy mikor fognak kibocsáttatni. Minthogy itt egy kulturális alapítvány kamatairól van szó és nem olyan ügyeletről, vagy szerződésről folyó követelésről, amelyet a trianoni békeszerződés 231. cikke a két állam kölcsönös elszámolásának keretébe utal: a magyar kir. felülvizsgáló és kiegyenlítő hivatal tanácsára meg fogjuk kísérteni a londoni Evangéliomterjesztő Társaság és az angol állami egyház főhatósága útján a brit kereskedelmi miniszternél annak a kieszakölését, hogy az Evangéliomterjesztő Társaság a visszatartott összeget közvetlenül átutalhatta kollégiumunkhoz, úgy, amint ezt a békekötés után esedékessé vált kamatokkal teszi. Ebben egyelőre alkalmisság még csak annyit tehetünk, hogy f. évi május hó 29-én dr. Verzár Frigyes egyetemi tanár úr szíves közbejöttével tájékoztattuk az ügy állásáról az éppen Debrecenben járt Fred Hankinson angol lelkész urat és megkértük az illetékes helyeken való közbenjárására. A lelkész úr Bpsten az angol követésnél már be is jelentette kívánságunkat és megígérte, hogy a további fejleményekről értesíteni fog bennünket.

Az egyetem által használt Kollégiumi helyiségek bértérítése ügyében ezen tanévben sem sikerült a kormánynál érdemleges eredményt elérni. 1925. évi február hó 18-án a gazdasági tanács által kiküldött bizottság tájékoztatta az egyetem gazdasági hivatalának igazgatóját, mint a vallás-és közoktatásügyi miniszter megbízottját a Kollégium követelésének mértékéről, amely szerint a Kollégium az 1924. évi május 1-ét megelőző időről aranykorona alapon valorizált 317.957.800 K követelése fejében megelégszik 160.000.000 K-val. 1924. évi május 1-től kezdve pedig, bár 1917. évi alaphérvül szabályszerű időben 30.000 aranykorona

nát jelentett be, hajlandó ezt 25.000 K-ra mérsékelni. A gazdasági hivatali igazgatóval folytatott tárgyalásból kifolyólag dr. Tóth Lajos államtitkár úr f. évi június 3-án megjelent a püspöki hivatalban s az egyházkerületi elnökséggel megegyezést próbált létesíteni, de megegyezés ez alkalommal sem jött létre s a tárgyalást írásban fogja folytatni a minisztérium.

Az új fűvészkerlben a város az üvegházat 1924 őszén felépítette, de a téli fagy a vakolatot megrongálta, amit a tavasszal hoztak helyre. Az üvegház átvétele némely alaki hiányok utólagos pótlásának kikötése mellett megtörtént.

Az állam részéről a tanárok fizetésének kiegészítésére adott államsegélyek összegét a kormány a tanítóképző intézetre nézve 1924. évi július 1-től, a gimnáziumra nézve 1924 szeptember 1-től kezdve az államkincstár szomorú helyzetére tekintettel leszállította olyanformán, hogy a tanítóképző intézetnél a tanári fizetésnek (ide nem értve a családi pótlékot) 10%-át, a gimnáziumnál pedig a fizetésnek és a családi pótlékot 23%-át a fenntartó testületre hátrította, ami a most záruló tanévben 221 millió kiadási többlettel terhelte meg a Kollégiumot.

Karai Sándor.

(Folytatás.)

Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde a kollégiumi tanévzáró alkalmából.

A hozzánk intézett szíves üdvözlésért úgy a magam, mint az elnöktársam Öméltósága köszönetét nyomatékosan juttatom kifejezésre, mert olyan férfiú részéről megíszeltetni, aki egyéniségének kiválóságánál, érdemei vitán felül állásánál fogva a mi legnagyobb fokú szeretetünket, tiszteletünket és bizalmunkat bírja: minékünk kiváltképen való kedves dolog.

Velünk együtt számanélküli azoknak a sokasága, akik az igazság és tisztesség mérlegét tartva kezünkben, Méltóságod számára eredményes, önzetlen fáradozásaiért az erkölcsi elégtétel aranyát mérjük ki. Ennek a rozsdachetellen aranynak a fénye sugározza át gyógyítással és vigasztalással a tévelygő bántásnak azt a homályát, aminek a közerkölcs magas ítélő széke előtt különben sines számbavehetősége.

Ha a kollégium még mindig szenved is anyagilag és szellemileg bizonyos hátrátételben a háború előtti békés, boldog idők színvonalához képest, amellet kétségtelen, hogy a kollégium egész élete fölfelé és előre menő irányzatot mutat. Az ifjúság ernyedetlen szorgalma, a tanárkarok kitartó munkája, az irányító testületek segítő készsége előbb-utóbb visszaszerzi és jogaiba visszaállítja az ősök szellemét, amelyhez az utóbbi évek többé-kevésbé hűtlenné lettek, nagy károkat okozva kollégiumunknak anyagiakban s erkölcsiekben egyaránt.

Lobogtassák a tanárkarok is, az ifjúság is magasan a tudományos felvilágosodás zászló-

ját, a meghamisíthatlan evangéliumi igazságok fáklyáját s a magyar haza szeretetének szent tüzét, hogy legyen ez a kollégium újra az, ami a múltban volt: tudomány csarnoka, hit temploma, hazaszeretet szentélye és tartsa meg fölényes vezető szerepét minden más intézetek felett.

Mivel a lefolyt tanév eredményéből azt állapítjuk meg, hogy ez az eredmény ennek a célnak eléréséhez biztosíték, örömmel kívánunk a tanárkaroknak s az ifjúságnak újabb erőkifejtéseket előmozdító, idvesség nyári pihenést.

Iskola

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

Álljunk meg mostmár egy kissé Kerekes szavai tolmácsolása után s adjuk meg rá a szükséges magyarázatokat és bírálatot.

Amit a „De Oratore-ról” mond, a legfinomabb nevelői tapintatra vall. Sohasem felejttem el, hogy az egyetemen a classica-philologia tanárom ugyanezt a módszert követte: az egész mű tervezetét, eszmemenetét akarta megéreztetni és megláttatni. Nem ment ez olyan könnyen: mi, akik kiváló érettségi bizonyítvánnyal, jó latin alapozással mentünk oda, bizony éretleneknek bizonyultunk, csakúgy, mint az archeologiai, „puszta, szemlélet utáni leírásra. Túlságosan hozzászoktunk a „iurare in verba magistri” elvéhez. Mennyi időbe került, míg megtanultunk látni, de akkor aztán mily kimondhatatlan gyönyörűséggel töltött el bennünket az a feledhetetlen, valóban „isteni” pillantás. Nem tudom, hány ember emelkedett ide a Kerekes korában, ahova ime, a XX. században sem jutott a jobb gimnazialis oktatás sem.

A másik megjegyzése, hogy „tűzzel teli” könyvek kellene az ifjúságnak, megint mély megfigyelőre vallanak. Kínos nézni is, hogy sok tudákos magyar és latin stb. olvasókönyvön mennyit szenvednek a gyermekek: megöli őket az eredeti krónikákhoz, forrásokhoz való nagyképű ragaszkodás. A történetek lassan bonyolultak, ósdi nyelven folydogálnak, s végül is oda van a gyermek érdeklődése. A gyermek közel van a természethez, a színhez, az élethez, a plastikus formákhoz, vázat, fogalmat, vonalábrázolást még elvonni nem tud. Lélekezete, érverése, egész életrhythmus gyorsabb, élénkebb, „allegro” előjegyzésű darabok kellene neki, különben nem synchron ingák a lélek és az objektum: vagy az egyik, vagy a másik megáll. Színes képek, illusztrációk, eleven elbeszélések és dialógusok: ezek a jó tankönyv alapkellékei meggyőződésem szerint.

Harmadik megfigyelésre érdemes dolog, a magyaros fordítás követelése. Őszintén bevallom, hogy magam is még nem régen a szószerinti fordítás híve voltam, azt tartván, hogy előbb az idegen nyelv psychejét értse meg a tanuló, anya-

nyelven már magától jön. Magyarról is úgy fordítottam latinra, görögre, hogy többé-kevésbé közelíttem a magyar szöveget az idegen kifejezés módhoz, azaz magyartalanná vált a magyar szövegem. Sokat töprengtem, hogy miképpen lehetne javítani ezen a nem valami véglegesen megnyugtató állapoton, anélkül, hogy a nyelv lelkének megértését elhanyagolnók. Ekkor jöttem arra a gondolatra — egy kiváló paedagogusunk bátorítására folytatott kísérletezések során, hogy voltaképpen a nyelvtanokban van a hiba, mely a pl. a passivumokat — *tatik-tetik* képzővel fordítja erőnek-erejével, a (praet.) imperfectumot *vala* pótlékkal stb., ami már a magyar nyelvben nincs meg. Jó eleinte megfogadni a gyermekkel a különböző igealakokat, pl. egy régi bibliafordítás segítségével, de hamarosan rá kell vezetni, hogy *ma* már magyarul így és így mondják. Az alakok közt levő logikai különbséget fölfogattam már az első osztályban, így vígan megy a visszaforgatás is. Mindenekfelett azt a jó hatását látom, hogy könnyebben beveszik a gyermekek a fordítást, mert sokkal könnyebb, ha nem kell nekik egy félig ismeretlen nyelvvvel kinlódniok.

Negyedik a gyakorlati szónoki tanítás. Mint a stilisztikára is állt, itt még inkább igaz: „longum iter per praecepta, breve et efficacius per exempla”. Szónokká még nem lett senki *csak* elméletből. Én magam is legjobban szerettem Cicero beszédei közül az Archiasért mondottat. Mély gondolatok, gyönyörű eszmevezetés, zengzetes nyelv dolgában nem igen mulja felül egyik sem. Lehet a Pompeius, vagy a Milo érdekében tartott beszéde élesebb, iskolaibb tagozódású, vagy szenvedelmesebb, de az általános emberi erre rezonál a legszebben és legmélyebben.

Ötödik magyarázni való a „Budai Uram” könyve. Budai Ézsaiás professornak tényleg volt egy „Régi tudós világ története” c. műve, melyet „tanítványai és rendszerint a poëtica és retorica iskolák számára” készített és adott ki 1802-ben. 1814-ben különválasztotta belőle a „Régi római vagy deák írók életét”, mely már műfajok szerint tárgyalja az írókat s mutatóvonalakat is közöl. — De itt nem erről van szó. Épen az ellen hadakozik Kerekes, hogy különválasszák az irodalomtörténetet a politikai történelemtől. Érdekes, egészen újszerű ötlet, amit a modern történetírás egészen a magáévá tett. Tudjuk, ma már túlnyomólag kulturhistoriai irány uralkodik a történetírásban; nem mulaszt el semmi irodalmi művelődési vonatkozást: az életet akarja adni egész keresztmetszetében, kiváló példa rá nálunk Szekfű Gyula remek és mély művészete; Kerekes, igaz, fordított irányba beszél; értem és nagyon is méltánylom azt a gondolatát, mely az irodalomtörténet és régiségtan számára történelmi alapozást és kísérletet kíván: e nélkül, a keretek ismerete híján, de sok érthetetlen adat marad a szellemtörténetben, az életberendezkedés ismeretében! Ilyen, politikai és művelődéstörténeti vonatkozásokat figyelemmel tartó pl. nálunk a „kis” és „nagy Beöthy.” Ilyesmit sürgetne — sejtelmem szerint — Kerekes

Mert amolyan, amiben az irodalom és művelődés-történet volt alárendeltebb fontosságú, már volt; ez az, amit emleget Kerekesünk, Budaival kapcsolatban. Címe: *Közönséges Historia*, készítette tanítványai számára Budai Ézsaiás, Philosophia Doctora, és a Debreceni Református Collegiumban Historiának, Görög Nyelvnek és Deák Ékesen szóllásnak Professora... I. rész 1800-ban, a II. kötet 1805-ben jelent meg. Érdekes és jellemző az előszava: „Ne csudálkozzon rajta senki, hogy Historiát írván a Litteraturát szüntelen szemem előtt tartottam. Ezt kívánta tőlem mind Hivatalom, mely szerint mind kettőnek tanítására egyaránt köteleztetvén: amannak alkalmatosságával; ebben való jártasságát is Tanítványaimnak könnyen észrevehetem, és vélek a citált auctorokat megkívánthatom: mind kivált arról való meggyőztetésem, hogy valamit a régi Literatura leginkább a Historia által segítettik; úgy a Literatura csinál igaz gusz-tust arra, mit kelljen nézni és keresni a Historiában; nemcsak: hanem, hogy a Historiának és Literaturának fundamentumos esmérte nélkül, valóságos Tanult és Tudós ember sohasem volt, nem lessz, sőt nem is lehet.“

(Nagykörös.) (Folytatjuk.) **Dr. Törös László.**

Református Tanáregyesületi Közgyűlés.

Az Országos Református Tanáregyesület évi közgyűlését június 2—3-án Nagykörösön tartotta. Június 2-án a szakosztályok tartották üléseiket. Beható tanácskozások központi témája az új középiskolai tanterv volt, fogyatékoságait minden tantárgy keretében megállapították s javasolták annak célszerű módosítását. A vallástanárok értekezlete a konfirmáció idejének és módjának újabb szabályozását javasolta; a tanító- és tanítónőképző-intézeti tanárok szakosztálya pedig az V. osztályú képzőintézet vallástani tantervének a tanító egyháztársadalmi feladatait is előkészítő új vallástani tanterv mellett foglalt állást.

A közgyűlés június 3-án fél 9 órakor istentisztelettel kezdődött, amelyen Horváth József, a nagykörös reálgimnázium vallástanára mondott tartalmas, emelkedett hangú imádságot. Az istentisztelet után a gimnázium tanácskozó termében Dóczy Imre elnök nyitotta meg a közgyűlést. — Dóczy Imre az Országos Református Tanáregyesület közgyűlésein tartott megnyitó beszédei a magyar pedagógiai irodalom klasszikus termékei. Nyomon kísérik a magyar középiskola fejlődését, visszatükrözik a magyar református tanárság küzdelmeit, vágyait, törekvéseit, pedagógiai eszményeit, érzés- és gondolatvilágát. Református tanügyünk utolsó 20 esztendejének belső történetét tárják fel az Orsz. Ref. Tanáregyesület évkönyveiben megjelent elnöki megnyitók. Egy kivételesen bölcs ember megnyilatkozásai e beszédek, de bizonyágtételek is afelől, hogy a magyar református tanárságot nemzete és egyháza szolgálatában magasztos eszmények, nemzetünk és egyházunk legszentebb érdekei irányítják.

Az elnöki megnyitó, érintvén az aktuális tan-

ügyi kérdéseket, nemzeti irodalmunk két nagy alakjával foglalkozott. Apáczai Csere Jánosról emlékezett meg elsősorban, aki rendíthetetlen kálvinista hitével, erős nemzeti érzésével, eszményi gondolkodásával, a magyar kálvinista tanár prototipusa. Mint pedagógus, mint kulturpolitikus a messzejövőbe látott; eszméivel, tanításaival évszázadokra megelőzte korát. Szakadatlan küzdelmekkel teljes rövid élete csak eszméi kitermelésére volt elegendő, eszméit csak késő századok való-sították meg.

A kor, amely Apáczai reformeszméit való-sággá érlelte, nemzeti történelmünk legfényesebb korszaka: a Jókai kora. Jókairól szólott az elnök megnyitó, ünnepelte, mint nagy nemzet-nevelőt, hálával emlékezett meg arról a forró szeretetről, amellyel Jókai református kollé-giumainkat, a református diákeletet szemlélte s tette regényeiben a kollégiumokat és annak lakóit nemzeti törekvéseink és eszményeink hordozójává.

Az elnöki megnyitóval kapcsolatban üdvözölte elnökünk a vendéglátó város egyházi és világi vezetőit, a testvéregyesületek megjelent képviselőit. A kölcsönös üdvözlések után két értékes felolvasás hangzott el. Nyáry Béla, debreceni főgimnáziumi tanár, Természettudomány, vallás, szabadgondolkozás címmel tartott alapos tudományos készült-ségről tanuskodó előadást, amelyben az új idők divatos szellemi áramlatai, romboló túlzásai ellen foglalt állást. A helyesen értelmezett szabadgondolkodás nem jelent atheizmust. Ha a szabadgondolkodást előítélettel mentes gondolkodásnak tekintjük, akkor minden szabadgondolkodó meggyő-ződéses híve lehet a protestáns keresztyénségnek, hiszen a szabadvizsgálódás elve fundamentális principiuma a protestantizmusnak. Az anyagelvű-séget a tapasztalati adatok túlbecsülése és az ismeretelméleti iskolázottság hiánya teremtette meg. Maga a természettudomány független minden metafizikától. Annak igazolására, hogy az igazi természettudomány egyáltalában nem vezet ateizmushoz, idézi a legnagyobb természettudósok-nak a vallásról szóló nyilatkozatait, akik mind teisták voltak. Végül Tisza Istvánról emlékezik meg, aki a protestantizmus lényegét és a szellemi fejlődésben való feladatát domborította ki azon felfogásával, hogy a korral haladni tudó protes-tantizmus teremti meg az igazi összhangot tudomá-ny, vallás és felvilágosodás között.

A felolvasásból és a hozzáfűződő eszmecseréből megállapítottuk, hogy a református tanárság élénk figyelemmel kíséri a világnézetek harcát, de a küzdelem kimenetele felől egy pillanatig sincs kétségben. Az áttudomány dogmái református keresztyén öntudatát nem homályosították el, egyháza iránti hűségében nem tántoríthatták meg; a református tanár egyházának hű fia és építő munkása ma is.

Dr. Gaál László nagykörös református fő-gimn. tanár A latin kiejtés kérdése címen tartott előadást. Az összes adatok felhasználásával mutatta ki az egyes latin magánhangzók, diphton-gusok és mássalhangzók kiejtésének különböző változatait, amelyeket idáig az eddigi kutatások alapján meg lehet állapítani. Bizonyította, hogy a latin nem lett holt nyelvvé a nyugateurópai bi-rodalom bukásakor, hanem részint a nép ajkán.

részint a katolikus egyház hivatalos használatában, részint a tudományos irodalom révén tovább élt, úgyhogy holt nyelv tulajdonképpen csak a XIX. század elején letű belőle. A mai nálunk használatos kiejtésnek tehát elvitathatatlan fejlődésbeli és történeti jogai vannak, amikkel szemben pld. a „c”-nek mindenütt „k”-ás ejtése, vagy a „ti” szótagnak „ti” gyanánt olvasása, csak a régieskedés felesleges keresése és a latin tanításának céltalan megnehezítése lenne. Meg kell elégedni a mai kiejtéssel, de igen gondosan kell ügyelni a hangsúlyozásra és az egyes szótagok kvantitatív kiejtésére.

A felolvasáshoz Dóczy Imre és dr. Bessenyei Lajos szóltak hozzá, mindketten elismeréssel adóztak a nagy tudományos felkészültséggel kidolgozott előadásért és kívánatosnak jelezték annak az évkönyvben való közzétételét.

A közgyűlés mindkét előadásnak, közérdekűségükre és magas színvonalukra való tekintettel, az évkönyvben való kiadását határozta el. A szakosztályok jelentéseit tárgyalta ezután a közgyűlés, javaslataikat magáévá tette, meghallgatta a főjegyző és pénztárnok jelentését az egyesület évi munkásságáról, elfogadta a választmány felterjesztéseit: az alelnöki tisztségéről lemondott dr. Antal Géza püspököt tiszteletbeli taggá választotta, helyét dr. Rácz Lajos sárospataki főiskolai tanarral töltötte be; a tagsági díjat évi 30.000 K.-ban állapította meg; elfogadta a miskolci egyház és református középiskolák meghívását, jövő évi közgyűlését egyesületünk Miskolcon fogja tartani.

A tárgysorozat ezzel véget is ért. Dóczy Imre elnök meleg szavakkal mondott köszönetet Nagykőrös egyházi és világi vezetőinek, a helybeli kartársaknak a szíves fogadtatásért s a közgyűlést bezárta.

A közgyűlés után Arany János szobra elé vonultunk, hol egyesületünk alelnöke, S. Szabó József tolmácsolta a magyar református tanárság hódolatát Arany, a nagy nemzetnevelő, a magyarság Homerosza iránt, az alkalomhoz nagy költőnkhez méltó szavakkal. A szobor megkoszorúzását követte a közebed, a főgimnázium tornatermében, mely alkalommal Nagykőrös közönsége szíves szeretettel látta vendégül a közgyűlés résztvevőit.

A magyar református tanárság megszokta, hogy gyűlésezése alkalmából az illető város magyaros vendégszeretettel fogadja. A szíves fogadtatásra Nagykőrösön is számítottunk. E nemes város vendéglátása azonban minden várakozásunkat felülmúlta, az atyafiságos szeretetnek ilyen mértékére nem is gondoltunk. Ez örvendetes tényt csak úgy tudjuk magunknak megmagyarázni, hogy a város szereti az iskolát, megbecsüli annak munkáit, ezért szíve ügyének tekintette az Országos Református Tanáregyesület XIX. közgyűlését is.

Felemelő érzésekkel távoztunk Nagykőrös városából. A szeretetért, a megbecsülésért, a tisztességadásért illesse e város közönségét, egyházi és világi vezetőit, érdemes lelkészeit, nobiles főgondnokát, derék polgármesterét elismerésünk, köszönetünk és hálánk!
Jó.

Közélet

Harangszentelés Újlétán.

Az egyház szeretetének, a magyar református Sion erősségének, az áldozatkészségnek ragyogó példáját mutatta meg az újlétai (Bihar megye) református egyház azzal, hogy a világháborúba elvitt nagy harangja helyébe új harangot öntetett. A kb. 1000 lélekből álló gyülekezet ez év húsvétja után következő vasárnap határozta el a harangöntést s Isten segédelmével pünköstkor már az új harang hívó szavára sereglett a gyülekezet a templomba. Pünköst előtti pénteken érkezett meg felvirágozott négyes fogaton s szombaton délelőtt 8 órakor a nagyszámmal egybesereglett hívek jelenlétében, a XC. zsolt. 1. v. elénekzése után Kiss Ferenc egyetemi tanár megáldotta a földön az új harangot, arról beszélvén, hogy mire emlékeztetnek az elnémult s mire tanítanak az egymás után megszólaló harangok. A harangszentelési ünnepély ünnep második napján délelőtt volt a templomban. Emelkedett hangulatban, a meghatottságtól szinte könnyezve sietett a hívek serege a templomba, amely zsúfolásig megtelt. A gyülekezeti ének után Kiss Ferenc mondotta a felszentelő imádságot, mely után Nagy Ferenc kántor vezetése alatt az iskolás gyermekek kara énekelt vallásos éneket. Utána Kiss Sándor helybeli református lelkész gyönyörűséges prédikációja kövekezett, melyet ismét gyermekkarének követett (Térj magadhoz drága Sion). Délben a lelkész lakásán 40 terítékes bankett volt, melyen a felköszöntések s a jelenlevők egyetértése tették kellemessé a hangulatot. A gyönyörű szavú harang a Walter Ferenc budapesti cég öntése.

Lobogjon a fáklya követendő példa gyanánt!

Halottaink

Juhász Ignác ügyvéd, presbiter, a kollégiumi gazdasági- és igazgatótanács tagja 82 éves korában f. hó 9-én elhunyt. Munkás, helytálló, hűséges, határozott férfi volt, aki annak az intézménynek, amelynek vagyona őrzésére rendeltetett, meggyőződéssel és takarékos őrizője volt.

Fejes Albert nyug. sajtószentpéteri tanító életének 83. évében május 30-án meghalt.

Legyen áldott emlékezetük!

Különfelek

Theológus konferenciára gyűl össze csonka hazánk négy református theológiájának ifjúsága Dunavecserre, folyó hó 27-30. napjain.

A tiszáninneni egyházkerületi közgyűlés július 8-án lesz Miskolcon.

Apácai Csere János nagy magyar pedagógus születésének 300. évfordulóján a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem f. hó 6-án délelőtt sikerült díszgyűlést tartott.

A **Templomgyesület** hitvédelmi szakosztályának f. hó 5-én tartott ülésén Uray Sándor debreceni lelképásztor a konfirmáció jelentőségét ismertette.

A **debreceni Kistemplomot** végleg bezárták, mivel egyik oszlopának eiferdülése és összerokkadással fenyegető volta miatt rendeltetési céljára használni nem lehet. A lebontásra kerülő öreg templom helyére hatalmas új templom fog épülni.

A **Tisza István Tudományos Társaságnak** f. hó 9-én volt legutóbbi ülése, amelyen Dr. Lencz Géza tanár Máté evangéliumának keletkezéséről értekezett mélyrehatóan.

Berettyóújfalu a leánykálvineumért. A berettyóújfalu egyház június 6-án és 7-én Dr. Révész Imre egyházkerületi főjegyző és Leel-Ósny Árpád kismarjai lelkész, valamint a helybeli társadalom legjobb erőinek szíves és buzgó közreműködésével lelki és anyagi eredménnyel egyaránt megáldott kálvineumi ünnepséget rendezett, mely gazdag és értékes programjával sokáig emlékezetes marad az ott megjelent közönségre nézve. A mindvégig magas színvonalú ünnepség a nemes célra több, mint 20.000,000 korona tiszta bevételt eredményezett.

A **Presbiteri Világszövetség** f. hó 22. július 2. napjain rendezte félézázados jubileumi konferenciáját, amelyre csonka hazánkból Dr. Antal Géza, Dr. Ravasz László, György Endre, Dr. Boér Elek, Dr. Erdős Károly, Pongrácz József, Dr. Sebestyén Jenő megy ki, az utoljára említett előadást is fog tartani. Erdélyből Nagy Károly és gróf Teleki Arthur lesznek kinn.

Az üldözött erdélyi protestánsok érdekeit éber figyelemben kell részesíteni. Londonból jelentik: A The Christian World, a legnagyobb angol protestáns lap Erdély balkánizálása címen közli J. Hay Colligan lelkész cikkét, aki az angol presbiterianus egyház tanulmányi bizottságával keletre utazott és hazatérőben néhány napig Erdélyben tartózkodott. Ez a tanulmányi bizottság nem azonos az amerikai-angol unitárius bizottsággal, amelyet egyenesen Erdélybe küldöttek ki és amelynek jelentésével a magyar sajtó nemrégiben foglalkozott. A cikk bevezetőben ismerteti Erdély természeti szépségeit, de megjegyzi, hogy Erdélyben az emberi természet ezidőszert nem áll összhangban a természetnek ezzel a harmóniájával. Az oláh király elhárítja a személyes felelősséget azért a politikáért, amely már nagy ekeseredést okozott. A kormány Erdélyt történelmi hagyományaitól meg akarja fosztani és teljesen el akarja oláhosítani, vagy jobban mondva balkánizálni. Új földreformot és új közoktatási politikát léptettek életbe. A földreform alapján bizonyos személyeknek vagy testületeknek nem szabad 32 holdnál több földdel rendelkezniük. A közoktatási reform a legszigorúbb rendszabályokat tartalmazza, amelyek minden iskolára rákényszerítik az oláh nyelv és történelem tanítását. Ezeknek az új intézkedéseknek az az intenciójuk, hogy a lakosságot eloláhosítsák és a református lelkészséget, lakosságot, iskolákat és középiskolákat Erdélyben egyszerűen eltüntessék a föld színéről. Mit éreznének Anglia egyházai, ha egy hatalom alá akarná

ásni Anglia erkölcsét, meg akarná semmisíteni hagyományait, üldözni az angol nyelvet, elkobozni a közalapítványokat és a tanuló ifjúságra egyidegen nemzet nyelvének és történelmének oktatását kényszeríteni rá? Az angol lélek kétségtelenül a leghesebben fellázadna ez ellen és az angol egyházak ezt bizonyára fényesen kifejezésre is juttatnák. Erdély most a trianoni békeszerződés béklyóiban szenved és nem tud egyebet tenni, mint azt, hogy néma felhívással fordul a civilizált emberiséghez. A külföldön azonban a száműzött erdélyiek százai munkálkodnak fáradhatatlanul hazájuk felszabadítása érdekében, amely ma a reánehazedő súlyos szenvedések miatt ezerszer drágább előttük. A cikkíró röviden ismerteti Tordán tett látogatását, majd annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a világ valamennyi protestáns egyházát tettekre kell ösztönözni, mert be kell látni annak szükségét, hogy az üldözött erdélyi protestánsok érdekeit éber védelemben kell részesíteni. Az oláh kormányt csak a legmeszebben nyilvánosság kényszerítheti arra, hogy megváltoztassa politikáját egy oly országgal szemben, amely büszke a múltjára, lakosságára és protestáns hagyományaira. Az oláhok azal védekeznek, hogy a magyarok, mikor hatalmon voltak, szintén nem voltak mindig méltányosak ellenfeleikkel szemben. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az oláh kormány most kígyókból és skorpiókból font fenyegető korbácsot subogtat. Az ilyen megfélemlítés azonban nem vezet engedelmességre, hanem felkelti a lázadás szellemét annak a népnek a szívében, amely érzi, hogy letáposkák csak azért, mert elég bátor ahhoz, hogy vallási meggyőződése legyen. Borzalmas tragédia volna, ha Erdély elveszítené protestáns örökségét, még pedig nem saját hibájából, hanem oly politikai helyzet következtében, amelyet nem az ország maga teremtett és amelyet maga sem tud megváltoztatni. (Magyarság.)

Komlódtótfalu ünnepe. A 400 lelkes komlódtótfalu kis egyház áldozócsütörtökön 20 milliós templomjavítási munkájának befejezéséül szép ünnepet tartott. Délelőtt volt a gombfeltétel ünnepe, melyen Sipos József esperes a gomb felett imádkozott, a templomi istentiszteleten pedig Hadady István szamosbecsi lelkész imával, Bakó Péter szamosújlaki lelkész prédikációval szolgált. Délután Kálvineumi ünnepély volt a templomban, melyen közreműködtek Pótor Elemér egyhm. tanácsbíró, csengeri, Szabó János egyhm. tanácsbíró, kocsordi, Nemes Imre szamosangyalosi lelkészek, Vida Kálmán helybeli tanító és Gál Dániel helybeli ifjú. Este műkedvelő előadás és táncmulatság volt. Az egybegyűlt lelkészcsaládok ekkor ünnepelték Kósa Zsigmond helybeli lelkész 10 éves lelkészi és házassági jubileumát. Ez ünnepségekről a Leányárvaházra beküldetett 1.180,000 (egymillió 180 ezer) korona. B-t.

A **Kollégium tanévzáró ünnepélye** f. hó 7-én, vasárnap délelőtt volt. A Nagytemplomban Dr. Erdős Károly imádkozott s ugyanő prédikált is, mert Jones W. N. amerikai lelkész, akit ez alkalomra vártak, nem érkezett meg. Az oratóriumban Karai Sándor beszámoló beszéde után Dr. Baltazár Dezső püspökünk és Dr. Csürös Ferenc városi tanácsnok beszélt.

Hogy választanak presbitert a francia reformátusok? Egy vidéki francia lapban a következő felhívást bocsátotta ki egy francia református egyházi körzet: „Tekintettel arra, hogy a helyi presbiteriumok fele az 1925. évben új választás alá esik és arra, hogy a presbiteriumok vallási színvonalát szüntelenül emelni kell, a körzet kijelenti, hogy nem váaszthatók meg presbiterekül az olyan reformátusok, akik: 1. nem adnak jó példát, különösen az istentisztelet rendes látogatásával; 2. nem adnak a gyermekeiknek vallásos oktatást és nevelést; 3. kényszerítő szükség nélkül dolgoznak vagy dolgoztak vasárnapon; 4. nem járulnak hozzá az egyház fenntartásához vagy legalább is nem olyan mértékben, ahogyan azt közismert anyagi helyzetük lehetővé teszi; 5. nem vesznek részt személyesen és tevékenyen az egyház életében, különösen ami annak anyagi előmenetelét illeti“. R. L.

Három debreceni tanítóképezdész, akik vizsga után megszállt területen fekvő lakóhelyökre nem mehetnek haza, nevelői állást, vagy bármely foglalkozást elvállalnak a nagy szünetidőben. Megkérésük a debreceni református tanítóképző-intézet igazgatóságához intézendők.

Pályázat.

A debreceni református Kollégium tanítóképzőintézetének fenntartó testülete pályázatot hirdet a természetrajz-vegytani tanszékre. Pályázhatnak: 1. tanítóképzőintézeti; 2. középiskolai képesítésű református tanárok, akik ezen, esetleg a természetrajz-földrajzi tanszékre vannak képesítve. A megválasztott tanár javadalma egyenlő az ugyanazon fizetési osztályban levő állami tanárokéval. Pályázók tartoznak igazolni okmányokkal képesítésüket, életkorukat, családi- és egészségi állapotukat, eddigi működésüket és a forradalom alatt tanúsított magatartásukat. A pályázók kérvényeiket a tiszántúli református egyházkerülethez címezve, alulírott igazgatóságához nyújtsák be f. év augusztus 1-ig. Az állás 1925 szeptember 1-én foglalandó el.

Debrecen, 1925 június 9.

Református tanítóképző-intézeti igazgatóság.

Pályázat gimn. ének- és zene tanári állásra.

A hajdúböszörményi református Boeckay-reálgimnázium lemondás folytán megüresedett ének- és zenetanári állásra pályázat hirdettek. Képesítéssel bíró pályázók megfelelőleg felszerelt s gimnázium igazgatótanácsához címzett kérvényeiket június 25-ig a gimnázium igazgatóságához küldjék be. A megválasztott tanár javadalma a testnevelési tanárokéval egyenlő. Más helyen töltött szolgálatidő beszámíttatik. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Hajdúböszörmény, 1925 június 9.

Gimnáziumi igazgatótanács.

Legszebb, legjobb, legmaradandóbb, mert egész életre tanulsággal szolgáló

Vizsgai jutalom könyvek:

Dr. Erdős Károly:

Az én vallásom

Ára vászonba kötve 5600 K.

Tóth János:

Tiszteletes bácsi mesés könyve.

Apróbb mesék.

Ára 14,000 korona.

Révész Imre:

Az imádkozó magyar.

papirkötés, vörös metszés 14,000
egész vászon 28,000
párnázott, díszvászon, vörös metsz. 56,000
párnázott, valódi bőrkötés, arany-
metszéssel, tokban. 105,000

Filléres Könyvtár egyes számai K 11,000

Ajánljuk: a kiadásunkban megjelent ima- és énekes könyveinket, melyek mindenféle alakban és kötésben, u. m.: papir-, vászon-, bőrutánzat, finom és legfinomabb bőr-, celluloid kötésekben kaphatók.

Egyházaknak tömeges vétel esetén magas kedvezményt nyújtunk.

„Méliusz“ könyvkereskedés

Debrecen,
Ferenc József-ut 26.